

ធ្វើម្តង, តែក្នុងពេលនោះមិនដឹងលោកណាធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រី
ខ្លះក្នុងសម័យលោក ទាំងពីរនេះទេ ។ នៅចុងនិកិតកាលនេះ,
សម្តេចសីហនុ បានរំលាយសភាចោល ។ លោក សីន.សាន
ធ្វើប្រធាន, លោក ហ៊ុយ.កនុល ធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ។

នៅពេលនោះ, គេមិនគ្រាន់តែរំលាយសភាចោលប៉ុណ្ណោះ
ទេ, គេថែមទាំងចាប់សមាជិកសភាចំនួន៤នាក់ យកទៅដាក់
គុកដោយគ្មានពិចារណាឱ្យដឹងខុសត្រូវអ្វីថែមទៀតផង ។

លោក ជូ.ហង់ បញ្ជាទៅលោក ឯក.យីអ៊ិន ឱ្យប្រាប់
សមាជិកសភាដែលគេត្រូវចាប់ឱ្យធ្វើពាក្យសូមទោស ។ តែអ្នក
ដំណាងរាស្ត្រដែលត្រូវគេចាប់ទាំងប៉ុន្មានមិនព្រមសូមទោសទេ,
ព្រោះគេយល់ថាខ្លួនគេគ្មានខុសអ្វីទាំងអស់ ។

លុះរំលាយសភាក្នុងអាណត្តិនិកិតកាលទីបីរួចហើយគេដាក់
សមាជិកសភានេះទៅជាក្រុមប្រឹក្សាជាតិវិញ ។ លោក ឯក.
យីអ៊ិន ធ្វើប្រធានអង្គការនេះ ។ តាមយោបល់អ្នកនិពន្ធខ្ញុំ ឃើញ
ថាអង្គការក្រុមប្រឹក្សាជាតិដែលសម្តេចសីហនុបង្កើតឡើងនេះ
ហាក់បីដូចជា គ្មានប្រយោជន៍អ្វីដល់ជាតិផងទេគ្រាន់តែជាក្រឡឹង
ល្ងងចិត្តដល់អ្នកដំណាងរាស្ត្រដែលរាស្ត្របានជ្រើសតាំងមកតែ
ប៉ុណ្ណោះ ព្រោះថាអង្គការនេះគ្មានសិទ្ធិអ្វីទាំងអស់ក្នុងការត្រួត
ពិនិត្យកិច្ចការរដ្ឋដែលរដ្ឋាភិបាលអនុវត្តទាំងប៉ុន្មាននោះ ។

ដោយយល់ថាអង្គការនេះគ្មានសិទ្ធិតែងច្បាប់ឬស្នើច្បាប់
មិនឱ្យធ្វើសំនួរដេញដោលរាជរដ្ឋាភិបាល គេធ្វើអ្វីៗស្រេចតែ
ចិត្តគេ ។ បើអង្គការនេះចង់ធ្វើអ្វីត្រូវធ្វើជាសំណូមពរសូមទៅរាជ
រដ្ឋាភិបាលបើគេយល់ព្រមក៏បាន, គេមិនយល់ព្រមក៏បាន ។ ឃើញ

ថាអង្គការក្រុមប្រឹក្សាជាតិនេះគ្រាន់តែចាំអនុម័តច្បាប់អ្វីដែលរាជ
រដ្ឋាភិបាលដាក់មកឱ្យអនុម័តហើយទទួលខុសត្រូវជាមួយនិង
រដ្ឋាភិបាលតែប៉ុណ្ណោះ ។

តមក ហ្នឹងសីហនុ បានចាត់តាំងសម្តេច ប៉ែន.នុត ឱ្យ
បង្កើត « រដ្ឋាភិបាលស្រោចស្រង់ជាតិ » ។

រដ្ឋាភិបាលស្រោចស្រង់ជាតិកើតឡើងក៏គ្មានអ្វីខុសបែក
ពីរដ្ឋាភិបាលមុនៗនោះទេ ។ ថវិការដ្ឋចេះតែដុះដាបទៅៗជា
លំដាប់ ។

ក្នុងពេលដែលរដ្ឋាភិបាលប៉ែន.នុត ចាប់ប្រតិបត្តិការ, ហ្នឹង
សីហនុ ទ្រង់លាចាករាជបល្ល័ង្កចូលធ្វើនយោបាយដើម្បីឱ្យស្រប
តាមមាត្រាដេដមនុញ្ញជាតិដែលហាមមិនឱ្យស្តេច ធ្វើនយោបាយ
នេះ ។ ព្រះអង្គលើករាជសម្បត្តិនេះថ្វាយទៅព្រះបិតា, ព្រះបាទ
សុរាម្រិត, ឱ្យទទួលរាជមត៌កព្រះព្រះរាជបុត្របញ្ជាសឡើង
ទៅលើវិញដែលអ្នកនិពន្ធខ្ញុំមិនដែលជួបប្រទះឃើញដល់ម្តង
ណាឡើយដែលថាឪពុកទទួលមត៌កពីកូន ធ្លាប់ឃើញតែកូនទទួល
មត៌កពីឪពុកឬម្តាយតែប៉ុណ្ណោះ ។

លុះព្រះអង្គចាប់ធ្វើនយោបាយ, មុនដំបូងគណបក្សខ្លះ
បានបញ្ឈប់នូវសកម្មភាពរបស់ខ្លួនរត់ចូលទៅសាកខាងគណបក្ស
សង្គមរាស្ត្រនិយមទាំងអស់ នៅសល់តែគណបក្សប្រជាធិប-
តេយ្យមួយប៉ុណ្ណោះ ដែលហ៊ានតតាំងនិងគណបក្សសង្គមរាស្ត្រ
និយម ។ អ្នកដែលរត់ចូល គណបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយម ទាំង
ប៉ុន្មាន យល់ថា ត្រូវតែនាំគ្នាចូលដើម្បីកុំឱ្យបែកចាក់សាមគ្គីគ្នា ។
ចំណែក បក្សប្រជាធិបតេយ្យ យល់ថាបើមានតែគណបក្ស

សង្គមរាស្ត្រនិយមមួយប៉ុណ្ណោះ ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋមិនអាចធ្វើទៅបានតាមលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យទេ គឺនៅតែជារបៀបឯកាធិបតេយ្យដដែលយ៉ាងនោះឯង ។ ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋត្រូវមានគណបក្សច្រើន គឺមានឆ្វេង មានស្តាំ ។ អ្នកចាញ់សន្លឹកឆ្នោតគេត្រូវទុកឱ្យអ្នកឈ្នះឡើងកាន់អំណាច ។ ត្រូវយកមតិគំនិតយោបាយរបស់ខ្លួនមកថ្លែងជំរាបសភាថា ខ្លួនសន្យានឹងធ្វើអ្វីខ្លះក្នុងរយៈប៉ុន្មានខែ.ឆ្នាំ នឹងបានសម្រេច ។ល។

អ្នកដែលចាញ់ឆ្នោតត្រូវកត់សំគាល់ទុកនូវមតិគំនិតយោបាយរបស់អ្នកឈ្នះ ចាំប្រមើលមើលបើឃើញខុសពីមតិគំនិតយោបាយខ្លួនដែលបានថ្លែងជំរាបសភានោះ.សភាត្រូវកោះហៅរដ្ឋាភិបាលមកធ្វើសំនុំរដេញដោលរកខុសត្រូវ នេះជារបៀបគ្រប់គ្រងរដ្ឋតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ។ល។

ពេលនោះ អង្គការក្រុមប្រឹក្សាជាតិ មិនទាន់អស់អាណត្តិនៅឡើយ នៅរង់ចាំដល់មានសមាជិកសភាថ្មីទើបផុតអាណត្តិ.ក្រុមប្រឹក្សាជាតិ ។

ការបោះឆ្នោតលើកនេះ មានតែគណបក្សពីរគឺ បក្សសង្គមរាស្ត្រនិយម និង បក្សប្រជាធិបតេយ្យ ហើយលោកឯក.យីអ៊ិន បង្គាប់ឱ្យខ្ញុំឈរឈ្មោះខាង បក្សសង្គមរាស្ត្រនិយម តែខ្ញុំប្រកែកមិនទទួល ខ្ញុំជំរាបលោកថាខ្ញុំឈប់ធ្វើនយោបាយហើយ ។ លោក ហ៊ុយ.កនុល ខាងបក្សប្រជាធិបតេយ្យឱ្យខ្ញុំឈរឈ្មោះនៅ ល្ងាឯម ដដែល ខ្ញុំក៏ឆ្លើយបដិសេធដូចគ្នា ។

ការដែលខ្ញុំបដិសេធមិនព្រមធ្វើនយោបាយក្នុងគ្រានោះដោយហេតុឃើញស្តេចចូលធ្វើនយោបាយហើយចង់បង្កើតឱ្យ

មានគណបក្សតែមួយ ឃើញថាជួយនិងចិត្តគំនិតរបស់ខ្ញុំ ហើយម្យ៉ាងទៀតពួកវាចាមអាមេរិក បើបេចជនបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយមឈរឈ្មោះនៅមណ្ឌលណាហើយធ្លាក់ឆ្នោត.អភិបាលស្រុកនៅមណ្ឌលនោះត្រូវគេផ្លាស់ចេញក្នុង២៤ម៉ោងភ្លាម ។ល។

ឯការយោសនាទៀត បក្សប្រជាធិបតេយ្យ មិនអាចនិយាយយោសនាពន្យល់រាស្ត្របានទេ ព្រោះនៅពេលឡើងនិយាយម្តងៗ គេតែងតែជួបប្រទះនិងអ្នកស្រវឹងស្រាស្រែកឱ្យឱ្យជាពាក្យដៀមដាម មានគេវ៉ៃចោកក្នុងក្តាប់ ធ្វើមិនឱ្យបក្សប្រជាធិបតេយ្យនិយាយយោសនាបាន ។ល។

ចំណែកនៅមណ្ឌល ពាមខកញ៉ាំអុង.ស្រុក ល្ងាឯម.ខេត្តកណ្តាល ដែលខ្ញុំធ្លាប់ឈរឈ្មោះជាប់ឆ្នោតបីអាណត្តិរួចមកហើយ.ពេលនោះខ្ញុំមិនឈរឈ្មោះទេ.ព្រោះខ្ញុំឱ្យលោក គាំ.រ៉េក ឈរជំនួសខ្ញុំវិញព្រមទាំងជួយប្រាក់ទៅគាត់ ១០០០ រៀលទៀតផង ។ លោក គាំ.រ៉េក ឈរប៉ះនិងលោក ឃើម.សំបូរ បេចជន គណបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយម ។

ក្នុងពេលយោសនាបោះឆ្នោត រវាងបេចជន គាំ.រ៉េក គណបក្សប្រជាធិបតេយ្យ និង បេចជន ឃើមសំបូរ គណបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយមនោះ ខ្ញុំសូមរំលឹករឿងមួយដូចតទៅ ៖

លោក ចាំល.ជួន អភិបាល ខេត្តកណ្តាលបានកោះហៅខ្ញុំទៅការិយាល័យលោក ។ លុះខ្ញុំមកដល់.លោកចាំល.ជួនក៏ដកយកចុកហ្មាយមួយច្បាប់ពីរាំងមកអានឱ្យខ្ញុំស្តាប់មានសេចក្តីជាអាទិ៍ថា ៖

ខ្ញុំជាអ្នកជួយយោសនាឱ្យលោក គាំ.រ៉េក ប្រឆាំងនិង

គណបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយមធ្វើឱ្យរាស្ត្រខូចសេចក្តីទុកចិត្តមកលើ
បក្សសង្គមរាស្ត្រនិយមអស់ ។ លោក ឃឹម សំបូរ ប្តឹងពីខ្ញុំទៅ
ក្នុងរាំងថា រាស្ត្រមានជំនឿទៅលើលោក (បក្សសង្គមរាស្ត្រ
និយម) ប្រមាណជា៩០ភាគរយទៅហើយ ។ លុះដល់លោក
ប៊ុន ថាន់ ទៅឃោសនាជួយលោក គាំ រេត ស្រាប់តែរាស្ត្រ
បែកចិត្ត បន្ថយជំនឿធ្លាក់ចុះពីលោក យ៉ាងច្រើន ។

លោក ប៉ាល ជួន ស្តីបន្ទោសខ្ញុំថា ៖

លោកដឹងទេ គណបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយមនេះ សម្តេច
ព្រះប្រមុខរដ្ឋលោកបង្កើត បើលោកប្រឆាំងនឹងបក្សសង្គមរាស្ត្រ
និយមគឺដូចជាលោកប្រឆាំងនឹងសម្តេចព្រះប្រមុខរដ្ឋយ៉ាងនោះ
ដែរ ។ល។

ខ្ញុំបដិសេធយ៉ាងដាច់ខាតមិនព្រមទទួលតាមពាក្យចោទ
មូលបង្គាប់នោះទេ ។ ខ្ញុំក៏សួរ ទៅលោក ប៉ាល ជួន វិញថា៖

តើឯកឧត្តមអាចបញ្ជាក់ទឹកភ្លៀង ថ្ងៃ ខែ និងពេលម៉ោង
ព្រមទាំងសាក្សីខ្លះផងបានឬទេ ? ព្រោះថាការឃោសនាត្រូវ
មានមនុស្សមកស្តាប់ច្រើនមិនលែង មានមនុស្សខ្លះស្គាល់មុខ
ខ្ញុំផងជាមិនខាន ។ល។

លុះដល់ខ្ញុំទាររករកស្តាប់ក៏បាត់ ស្ទាត់ត្រឹមណោះទៅ។ល។
តាមដោយការយល់របស់ខ្ញុំ រឿងពាក្យចោទនេះជាពាក្យគំរាម
កុំឱ្យខ្ញុំទៅជួយលោក គាំ រេត តែប៉ុណ្ណោះទេព្រោះគេដឹងថា
នៅក្នុងមណ្ឌលនេះមានគេ រាប់អានខ្ញុំច្រើនផងហើយខ្ញុំធ្លាប់
ជាប់ឆ្នោតក្នុងមណ្ឌលនេះបីលើករួចមកហើយដែរ ។

តាមសេចក្តីឱ្យបង្រៀនរបស់លោក ទូ ដឹម អភិបាលស្រុក

ល្ងាចម ដែលបានស្ថាបស្តង់មើលមតិប្រជាជនទៅឃើញថាលោក
ឃឹម សំបូរ មិនឈ្នះលោក គាំ រេត ទេ ព្រោះមេសង្កាត់ដែល
ធ្លាប់ធ្វើការជូនលោកពីមុនមក ចូលជួយខាងលោក គាំ រេត
ទាំងអស់ គេធ្វើតាមពាក្យផ្តាំធ្វើរបស់លោកឱ្យជួយលោក គាំ រេត
ទាំងអស់គ្នា ។ល។

មានពេលមួយលោក ទូ ដឹម អភិបាលស្រុកល្ងាចមបាន
មកសួរជួបនិងខ្ញុំព្រោះលោក បានស្ថាបស្តង់មើលមតិប្រជាជន
ទៅឃើញថាលោក គាំ រេត ត្រូវឈ្នះឆ្នោត ហេតុនេះលោក
ទូ ដឹម មកនិយាយសម្រុះសម្រួលគ្នារវាងលោក គាំ រេត និង
លោក ទូ ដឹម តាមរយៈខ្ញុំមុនដល់សន្តិកឆ្នោតចេញមកថា បើ
មានការប្រែប្រួលយ៉ាងណាកុំឱ្យអាក់អន់ចិត្តនិងគ្នាព្រោះមានគេ
បញ្ជាពីលើមកថាបើបេក្ខជនបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយមនៅមណ្ឌល
ណាចាញ់ឆ្នោតពួកប្រជាជនប្រយោជន៍ត្រូវអភិបាលស្រុកនោះទទួល
ខុសត្រូវ ។ អាស្រ័យហេតុនេះបើលោក គាំ រេត ឈ្នះ សូម
លើកយកជ័យជំនះនេះដាក់ទៅលើលោក ឃឹម សំបូរ វិញ
ដើម្បី តម្រូវចិត្តលោករដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃដែលបានបញ្ជា
ពីលើមក ។ល។

លុះបោះឆ្នោតហើយ ផលនៃការបោះឆ្នោតត្រូវបានទៅ
លោក គាំ រេត ។ លោក ប៉ាល ជួន ក៏ឈ្នះតែគេលើកទៅ
ឱ្យលោក ឃឹម សំបូរ ឈ្នះទៅវិញ ព្រោះថាលោក គាំ រេត
ឈ្នះតែម្នាក់ឯង មិនអាចធ្វើអ្វីកើតដែរ ។ល។

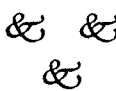
ក្នុងពេលនោះមានតែដំណាងរាស្ត្រគណបក្សសង្គមរាស្ត្រ
និយម ទាំងអស់ចូលកាន់ រដ្ឋសភាជាតិ ។ ចំណែកក្រុមប្រឹក្សា
ជាតិ ត្រូវអស់អាណត្តិនៅថ្ងៃដែលដំណាងរាស្ត្រសង្គមរាស្ត្រនិយម
ចូលទទួលការ ។ល។

ក្នុងឆ្នាំដំបូងនៃសភានេះ លោក ចៅ សែន កុសល ហោឈុំ

ធ្វើប្រធាន ។ លុះដល់ឆ្នាំទី២ ប្រធានសភាធ្លាក់ទៅលើលោក
ចេង ហេង វិញ ។ គណបក្សសង្គមរាស្ត្រនិយម គ្មានតួប្រធាន
ទេ ប្រៀបទៅនឹងគោរូសរទេះគ្មានអ្នកកាន់ជំនុញចាំញាក់ខ្សែ
កម្រូវផ្លូវ ។ល។

ក្នុងពេលនោះលោក លន់ នល់ ធ្វើមេបញ្ជាការកងទ័ព
ជាតិ ។ ទ្រង់ ស៊ីសុវត្ថិសិរីមកៈ ធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រីមិនបានយូរ
ប៉ុន្មានត្រូវលោក លន់ នល់ ទម្លាក់ចេញ បានដាក់លោក សឹង-
អ៊ុក-ថាន់ ឡើងធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រី ។ លោក សឹង-អ៊ុក-ថាន់ធ្វើ
មិនបានយូរប៉ុន្មានស្រាប់តែមានភេរវជនម្នាក់មកបង្កប់គ្រាប់បែក
ចង់សម្លាប់លោកនៅក្បែរកំពែងខាងជើងរាជវាំងធ្វើឱ្យផ្ទុះស្អាត
រថយន្តលោកបណ្ឌិតឱ្យស្លាប់ទាហានម្នាក់និងរហូសពីរនាក់។
តាមអ្នកនិពន្ធសង្កេតហើយសន្និដ្ឋានមើលទៅហេតុការណ៍អ្នក
ទាំងប៉ុន្មានដែលកើតមានក្នុងពេលនោះ ហាក់បីដូចជាពុំមែន
ក្នុងរឿងជាតិវាជារឿងផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនទៅវិញ ។
ក្នុងពេលនោះ មានលេចឮនូវពាក្យចម្លាចអារាម គេខ្សឹបខ្សៀវ
ប្រាប់គ្នាតាមភ្លេងកាហ្វេថា :

មានពេលមួយលោក លន់ ណុន ឬនលោក លន់ នល់
បានគិតក្នុងរឿងអ្វីមួយ ជាមួយលោក សឹង-អ៊ុក-ថាន់ ពុំបាន
សម្រេច ។ ប្រមាណមួយអាទិត្យក្រោយមកប៉ុណ្ណោះ ស្រាប់តែ
មានហេតុយ៉ាងនេះកើតឡើង ។ល។

ថ្ងៃគេបើករដ្ឋសភា សម័យ បក្សសង្គមរាស្ត្រនិយម ថ្ងៃ
នោះគេឃើញសន្លឹកប័ណ្ណអនាមិកបិទតាមជញ្ជាំងរដ្ឋសភាបួន
ប្រាំសន្លឹកដែលគេហៅប្រាក់ ។ ក្នុងប្រាក់នោះដាក់ថា :

«សង្គមរាស្ត្រយ័» ។ សន្លឹកខ្លះដាក់ថា :

«ប្រទេសក្រុងកម្ពុជា» ក្លាយទៅជាប្រទេស «រងកម្ពុ
ជា» វិញ។ ប្រាក់នេះគេបំបិទចោលពុំឱ្យផ្សាយ ។ល។

ក្នុងគ្រាឡើងកាន់អំណាចទទួលរៀបចំការរដ្ឋពុំមានឃើញ
ធុរស្រាលទេ ។ សហរដ្ឋអាមេរិកបានផ្តល់ជំនួយយ៉ាងម៉េចក៏ពុំ
បានរឹកចំរើនឃើញចេះតែធ្លាក់ដុនដាបទៅរៀងរាល់ខែ ឆ្នាំ។
ផលចំណេញច្រើនបានទៅលើល្អយូរលក់ចេញទិញចូលនិងអ្នក
រដ្ឋការពុករលួយខ្លះកាំងពីលើដល់ក្រោម ។ ចំណែករាស្ត្របាន
ទទួលផលពីរដ្ឋស្តេចស្តើងពេកណាស់ ។ល។

ពេលនោះខ្ញុំថាអាមេរិកាំងប្រុងផ្ទេរគ្រឿងយុទ្ធសម្ភារៈ
ពីស្រុកយួនមកកាន់ទីបញ្ជាការនៅស្រុកខ្មែរវ័យយួន ។ លុះចិន
ដឹងទាន់ក៏សូមយាង សម្តេចសីហនុ ទៅធ្វើទស្សនាភារនៅ
ប្រទេសចិន ។ ក្នុងពេលនោះចិនគេរៀបចំទទួលសម្តេចសីហនុ
យ៉ាងអធិកអធម្ម គ្រាន់តែមនុស្សតែងខ្លួនយ៉ាងស្អាតស្អំមកឈរ
ចាំគ្រឿងទង់ជាតិប្រាសាទនិងទង់ជាតិចិនកុម្មុយនិស្តមានចម្ងាយ
ផ្លូវ៦គីឡូម៉ែត្រធ្វើឱ្យសម្តេច សីហនុ មានការរីករាយព្រះហឫទ័យ
យ៉ាងខ្លាំងក្នុងគ្រានោះ ។ ចិនសន្យាជួយកសាងរោងចក្រ
ចំនួន៧ថ្វាយព្រះអង្គ ។ លុះព្រះអង្គយាងត្រឡប់មកពីប្រទេស
ចិនវិញទ្រង់បញ្ជាឱ្យកាត់ជំនួយអាមេរិកាំងចោលហើយថែមទាំង
នាំគ្នាបះបោរធ្វើបាតុកម្មទៅវាយស្ថានទុកអាមេរិកាំងចោល
រោចខ្មែរខ្ចីអស់ទៀតផងព្រោះអាងទៅលើរោងចក្រទាំង៧
នោះ ហើយដឹកនាំអ្នករាជការទៅធ្វើការហត្ថកម្មផង ។ រោង
ចក្រជំនួយទាំង៧នោះគឺ :

១. រោងចំក្រធ្វើស៊ីម៉ង់ត៍

២. រោងចំក្រធ្វើអម្ពោះ

៣. រោងចំក្រកម្សាយក្រណាត់

៤. រោងចំក្រធ្វើចាវក្រចៅ

៥. រោងចំក្រធ្វើក្រដាស

៦. រោងចំក្រធ្វើកែវ

៧. រោងចំក្រធ្វើការបន្ទះ

ឯរោងចំក្រទាំង៧នេះតាមដែលខ្ញុំបានលេចព័ណ្ណពីលោកខ្លះគេបានធ្វើស្ថិតិគិតពីមុខចំណូលនិងចំណាយដែលបានពីរោងចំក្រទាំងនេះសុទ្ធសឹងតែខាតទាំងអស់គ្មានចំណេញទេ ។

ចំណែករោងចំក្រកម្សាយក្រណាត់ នៅកំពង់ចាម សម្តេចសីហនុ យកក្រណាត់ឈ្មោះថាក្រណាត់ «សង្គមរាស្ត្រនិយម» យកទៅចាត់ឱ្យរាស្ត្រអស់រាប់សិបលានទៅហើយ ។ រោងចំក្រដទៃខ្លះទៀតលក់បានល្មមគ្រាន់តែឈ្នួលអ្នកធ្វើការប៉ុណ្ណោះ ។ រោងចំក្រខ្លះ បានផលមក មិនបានទាំងគ្រប់គ្រាន់ សោហ៊ុយដែលចេញចំណាយទៅផង ។

កាលសម្តេចយាងទៅប្រទេសមិនកុម្មុយនិស្តនោះមិនមែនបានត្រឹមតែរោងចំក្រប៉ុណ្ណោះទេថែមទាំងបានរបៀបធ្វើការហត្ថកម្មនោះមកទៀត ។ ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះបញ្ជាទៅគ្រប់ក្រសួងឱ្យមន្ត្រីគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ទាំងអស់លះបង់ពេលវេលាទៅធ្វើការហត្ថកម្មកាប់គាស់ដីលើកទំនប់ឬជីកប្រឡាយជីកអណ្តូងផ្សេងៗ ម្នាក់ៗ អស់៧ថ្ងៃផង ។ តាមអ្នកនិពន្ធគិតមើលកាលសម័យនោះ គ្មាននរណាហ៊ាននិយាយ ។ ខ្ញុំសូមបើករង្វង់ក្រចកគិតមើល ៖

យកអ្នកមានប្រាក់បំណាច់មួយថ្ងៃ៥០០រៀល, គេយក ២១០រៀលជូលគូលីមួយថ្ងៃ៣០រៀលទៅធ្វើការកាប់ដីជំនួសរូបលោកធំនោះទាំង៧ថ្ងៃហើយលោកដើរលេងទាំង៧ថ្ងៃយ៉ាង

សប្បាយ ។ ចំណែកការប៊ុយរ៉ូគ្មានអ្នកណាហ៊ានសម្រេចត្រូវទុកចោលចាំលោកជំរកពីកាប់ដីវិញម្ល៉ោះហើយការងារទាំងឡាយត្រូវគាំងដំណើរអស់ពេល៧ថ្ងៃ ។ រដ្ឋត្រូវខាតនូវគំនិតបែបនេះយ៉ាងធំដោយមិនដឹងខ្លួន ។ បើគេយកត្រាក់ទ័រមួយឬពីរទៅប្រើជំនួសវិញអស់លោកទាំងអស់គ្នាដែលទៅកាប់គាស់ទាំង៧ថ្ងៃនេះមិនស្មើនឹងត្រាក់ទ័រធ្វើមួយថ្ងៃហើយអាចបានផលច្រើនជាងទៀតផង ។ល។

នៅមានរឿងមួយទៀត អំពីការលក់ចេញទិញចូលនូវទំនិញនាំចេញចូលក្នុងរដ្ឋរាជការដកយកកិច្ចការទាំងនេះមកកាន់ផ្ទាល់ដៃដោយខ្លួនឯងវិញព្រោះយល់ឃើញថា ជំនួយបរទេសដែលគេជួយមកទាំងប៉ុន្មាន ពុំសូវបានផលទៅជាពិច្រើនបានតែទៅលើអ្នកជំនួញនិងចៅក្រសួងផ្សេងៗចែកចាយគ្នាស៊ីអស់ជាងពាក់កណ្តាលទៅហើយដូច្នេះរដ្ឋត្រូវផាត់ជំនួយពីបរទេសចេញក៏បង្កើតក្រុមអង្គការ សូណិមស៊ីម (Sonexim) និង សូណាប្រីម (Sonaprim) នេះឡើង ដកយកការនាំចេញទិញចូលពីអ្នកជំនួញទាំងឡាយមកកាន់កាប់ដោយខ្លួនឯងវិញ ។

ត្រង់ណោះអ្នកនិពន្ធ ខ្ញុំនឹកអស់សំណើចព្រោះថា ៖ រដ្ឋពុំទាន់យល់កិច្ចការខាងជំនួញបានច្បាស់ផងទៅ យកការនេះមកកាន់ ហើយហៅអ្នកជំនួញមកធ្វើការឱ្យខ្លួនទាំងខាងនាំទំនិញចេញទាំងខាងនាំទំនិញចូលត្រូវនៅលើដៃថៅកែស្ទើរតែទាំងអស់ធ្វើឱ្យថៅកែសប្បាយចិត្តយ៉ាងខ្លាំង (ប្រៀបបានទៅនឹងយកម្ចាស់មកចិញ្ចឹមទុកក្នុងជម្រកស្រូវយ៉ាងនោះឯង - ម្ចាស់ចិញ្ចឹមស្រូវលេបតាមចិត្ត) មិនចាច់ស្លូតបាត់អ្នកណាដូចមុនៗទៀតទេ។ល។

ចាប់តាំងពីបង្កើត ហ្សុសង្គមរាស្ត្រនិយម នេះឡើងរដ្ឋគ្មានការរីកចម្រើនទេ ។ រដ្ឋចេះតែដុះដាបទៅៗជាលំដាប់។ មានអ្នកខ្លះយកអំណាចរដ្ឋទៅប្រើយកប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ដូច